

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre - - 12 korona
Félévre - - - 6 korona
Negyedévre - - 3 korona

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

A hóhér és a halálbüntetések.

Irta: K. Nagy Sándor, kir. ítélőtáblai bíró.

(Folytatás.)

III. A halálbüntetés nemei.

A ki csak futólag is végig tekint: hazánk jogtörténetét, különösen az igazságszolgáltatást, méltán elborzad, ha látja az emberi bűnök embertelen megtorlását. Válfában leleményesek voltak őseink nemcsak kínzásokban, hanem a halálrakinzásokban is.

A halálbüntetés a büntett miatt az életnek kényszerű elvesztése.

A halálbüntetés régebben vagy egyszerű, vagy súlyosított volt. Utóbbi esetében a szokottnál kegyetlenebb volt a kivégzés módja, midőn a test egyes tagjainak megcsontítása, levágása, kiszakítása, izzó vas fogókkal szaggatás, lófarkára kötés s így meghuzerolás előzte meg a tulajdonképeni kivégzést, vagy pedig a kivégzés után a test megégettetett, felnégyeltetett, a vízbe dobatott.

Elrémülve látjuk nemcsak a kivégzéseknek kegyetlenebb és kegyetlenebb módját, hanem azt is, hogy egykor — a mai fogalmak szerint — milyen csekélynek látszó büncselekmények miatt ütötték le az ember fejét, vagy égették meg az embert. (Pl. az ugyanazon nemű személyek közt elkövetett természetelleni fajtalanság büntetése a régi törvények szerint fejevétel volt és a holttesteknek megégetése és a hamvoknak szétszórtása; azt az embert pedig, a ki állattal fajtalankodott, az állattal együtt megégették: ma ezek a büncselekmények egyszerű vétségül képeznek, a melyeknek legnagyobb büntetése csak egy évi fogság lehet. Btkv. 241. §. A régi törvények szerint a hübbajosság büntetése máglya volt: ma ez csak kibégást képez, melynek büntetése nyolcz napig terjedhet el árás és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetés. Kbtkv. 79. §.

Nézzük már most, hogy melyek voltak a halálbüntetés nemei régen és hogy áll ez az ügy jelenleg?

A könnyebben figyelembe vehetés szempontjából betűrendben sorolom fel a büntetések nemét és azokat a büncselekményeket a melyeknek ugyanazon módon végrehajtott halálbüntetés volt a következménye.

Előbb lássuk a polgári büntetőtörvényeket, azután a katonai büntetőtörvényeket.

1. A polgári büntetőtörvények rendelkezése a halálbüntetésről.

A régi világ nemcsak sokféle büncselekményre határozott halálbüntetést, hanem sokféle kivégzési módot is állapított meg. A kivégzés nemei voltak: a) akasztás, b) fejevétel vagy pallos, c) karddal kivégzés, d) karóba vagy nyársbahuzás, e) kerékbetörés, f) kövezés vagy agyonkövezés, g) máglya vagy megégetés, h) vízbe dobás.

a) Akasztás vagy kötél általi halál.

Ha ilyen komoly dolognál lehetne derült megjegyzést tenni, azt mondhatnám, hogy a kivégzési módok közül ez volt a legnépszerűbb, ez volt a legelső és ma már a polgári életben az egyedüli, a katonai életben pedig az agyonlövésnek versenytársa.

Hazánk történetében legelőször is azt találjuk, hogy a kivégzés — mint megbecstelenítő büntetés — felakasztással történt. Ugyanis azt írja Anonymus (vagyis Béla király névtelen jegyzője) Magyarország történetének legelő történetírója «Mikor Álmos vezér emberei Hung (Üng) várához lovagoltak, hogy azt megvegyék s táborba szállottak volna a kőfalak körül, az alatt azon várnak grófja, Laboroz nevű, — ki az ő nyelveken főurnak (Duca) neveztetik — megfutamodván Zemplén várába sietett, kit a vezér katonái üzvén, s egy folyó mellett elfogván, azon helyen felakasztották és az napságtól kezdve azon vizet nevezték az ő nevérol Laborozának». (30. l.)

Továbbá ugyanott megírva találjuk, hogy «Árpád vezér alatt Nyitra ostroma alkalmával Czobort, a nyitrai vezért, — kit Kadika lándzsája megsebesítvén, elfogott — egy nagy hegyre felvivén, felakasztották, a honnét ez a hegy az naptól fogva «Czobor-hegyének» neveztetett». (76. l.)

A törvények közül Szent László törvényeiben találjuk legelőször határozott büntetésül az akasztást, kimondván, hogy «a szolga első lopásért orrát veszítse, a másodikként akasztassék fel». (II. könyv 2. §.) Továbbá: «A tetten kapott tolvaj, akár szabad ember, akár szolga legyen: akasztassék fel». (12. §.) Végre: «Ha valamely szabad ember 10 kis pénznél többet érőt lopna, akasztassék fel». (14. §.)

Hegedűt, harmonikát, tárogatót, és a többi hangszerokat általánosan elismert legjobb gyártm. szállít.

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYÁRA

STOWASSER I.

és kir. udvari és hadsereg szállít, a Rákóczi-Tárogató feltalálója, Budapest, II. Lánchíd-utca 6. — Gyára: Öntőház utca 3. — Régi hangszerok javítása, vétele és becserelése. — Árjegyzék minden hangszerrel külön küldetik.

Werbőczy Hármaskönyvében mondja, hogy: «a tolvajok törvényfára (akasztófára) ítéltettek» (15. czim).

Különbön akasztófa volt a jutalma a következő bűntetteknek: áltoborzás, gyermekgyilkosság, gyilkosság, tolvajság némely neme.

Az akasztásra vonatkozólag nagyon sok közmondás és példabeszéd forogt és forog ma is a nép között. Ilyenek pl.: Akasztófa virága. Akasztófára se jó. Akasztófára termett. Akasztással is elhirosedik az ember. Akasztás so esik ingyen. Az első akasztófa neki készült. Atyád sinása, anyád átkozódása kötelet fon a nyakadra. Hosszu tömlőznek akasztófa a vége. Helyben, akasztófában nem kell válogatni. Ha a tolvajnak százszon megengednek, százegyedszer mégis akasztófára kerül. Hamar előkerül, mint akasztandónak a nap. Az orgazdát egy szeggel feljebb kellene akasztani. Úgy retteg, mintha akasztani vennék. Lóg, mint az akasztott ember. Nem fél a holló az akasztott embertől. Örül, mint varju az akasztott embernek. A kit Isten akasztófára rendelt, nem hal a vízbe. Halasztja, mint cigány az akasztást. Mintha az akasztó fáról lopták volna le. Mintha csak most esett volna le az akasztófáról. Kinek apja akasztófán száradt, azt a fia se kerüli el könnyen. Musztafa, Karafa és az akasztófa: mind a három rossz fa. Paszománt nem illik úgy a nadrágra, mint tolvaj az akasztófára. Megérdemelte a kötelet. Légy kezes másért, a kötél a nyakadban van.

b) Fejvétel vagy pallos.

Régebben lefejezésnek, fejtetésnek is nevezték a pallos által történt végzést.

Említettem volt, hogy némely városnak vagy községnek önálló pallos-joga (jus gladii) volt. Ez nem azt tette, hogy csupán ahhoz volt joga, hogy a gonosztevőt csak pallossal végeztetheti ki, hanem azt is, hogy általában halálbüntetést szabhat ki és végre is hajthatja a szokásos kivégzési móddal. (Így pl. alább látni fogjuk, hogy Debreczenben, Körmöczbányán, Lőcsén keréketöréssel is bajtették végre a halálbüntetést.)

Különböző régi törvényeink szerint lefejezés, fejvétel, pallos illetőleg pallos általi kivégzés volt elrendelve a következő büntetésekre. Béketörés. Erőszakos paráznaság. Felségsértés. Gyermekgyilkosság. Gyilkosság. Gyujtogatás. Hütlenség. Istenkáromlás (harmadik ízben). Kettős házasság. Közkincslopás és sikkasztás (harmadizben). Természetelleni fajtalanokodás másnemű személyek között. Természetelleni fajtalanokodás ugyanazon nemű személyek között (a holttestek megégetésével). Többnejűség vagy többférjűség. Vértörzés.

Mátyás király III. Decretuma mondja: «A ki feltett szándékkal gyilkol: fejét veszítse.» (51. sz.)

Hazánk történetében nagyon sok példát találunk nevezetesen hazafiak lefejezésére, a kiknek emléke örökké élni fog a hazájukért lelkesedő magyar hazafiak szívében.

c) Karddal kivégzés.

Ezt nem kell összetéveszteni a pallossal, a melynek szintén kard alakja volt az utóbbi időben. (Mert a legújabb időkben valóságos bárdot is használtak kivégzésre s azt szintén pallos általi lefejezésnek mondták.) Hogy azonban a rendes használatban levő kard is szolgált halálos ítélet végrehajtására: arra is találunk törvényt.

Ugyanis azt mondja Szent István II. könyve: «A ki valakit karddal megöl: ugyanazon karddal ölessék meg.» (46. §.)

Ez által a törvény által bizonyára a kardnak jogtalan használatát akarta megakadályozni a szelid és hőles király.

d) Kardba- vagy nyársra húzás.

Még századok mulva is megemeg az ember, ha visszagondol azokra az időkre, a mikor a kivégzésnek ez a legirtóztatóbb s legkegyetlenebb kinokkal járó módja törvényes büntetés volt. Igaz, hogy erre csak kivételes büntetéseknél került a sor, de mégis rákerültetett s rá is került.

A karóba- vagy nyársra húzás a következő büntetésekre szabott ki: Emberrablás a törökök részére. Rablás. Rablógyilkosság.

Az 1567:30. t.-cz. elrendeli, hogy «azon kapitányok, kik kétséges hitelű és török társaságáról gyanus embereket tartanak, hütlenség szennye alá vettessenek; az oly emberek pedig, ha tolvajságról, rablásról, emberlopásról vagy a törököknek társaságáról alaposan vádoltattakra elmarasztaltatnak: karóba huzassanak».

e) Keréketörés.

A régi idők egyik részében szintén törvényes büntetés volt a keréketörés. Törvényszakaszra ugyan hivatkozni nem lehet, de Werbőczy Hármaskönyvéből ez kivehető.

Keréketörés által való kivégzést határoztak: a rablásra és rablógyilkosságra.

Ilyen halálos ítélet hajtatott végre: Körmöczbányán 1599., 1614., 1617. és 1629. években. Lőcsén 1605-ben, Kassán 1653-ban, Debreczenben 1641-ben és 1657-ben, Iglón 1659-ben.

És hogy ez a keréketörés még a XVIII. században is divatban volt és a kivégzés nagyon súlyos nemének tartott, nyilvánvaló abból, hogy a 11 zadókat ily módon végezték ki: Szegedinecz Perót és társait 1736-ban, Horvát és Klóskát pedig 1785-ben (Gyulafehérváron).

Werbőczy: Hármaskönyve 15. cz. szerint a keréketörés a rablók és latrok büntetése volt.

f) Megkövezés.

Azt a büntetési módot nevezték megkövezésnek, midőn a halálraítéltet követ verték agyon.

Erre is van törvényünk.

Az 1563:42. t.-cz. az istenkáromlókra — a kik ezt a büntetést harmadszor is elkövetik — szabja ki a

Ha fáj a feje ne téovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 perc alatt a legmarkesebb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógyszerárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három dobozról ingy. postai szállítással.

Harcztéri képek. — Egyik gyalogezredünk tábori mészéje augusztus 18-án, Franpolbau, Oroszországban.

megkövezést, vagyis a halálos ítéletnek kövezéssel való végrehajtását.

Fenntartotta a krónika és a munkácsi levéltárban feltehető, hogy Munkácsen is történt 1684-ben ilyen megkövezés.

g) Máglya vagy megégelés.

A halálos ítéletnek az a neme, midőn a bűnöst tűzhalálra ítélték.

Ezt a büntetést következő büntetésekre mondták ki: Bűbájosság. Egyház-sértés. Gyujtogatás. Természet elleni fajtalankodás, ha állattal követtetett el (midőn együtt égették meg a tettest az állattal).

Mátyás király III. Decretuma 63. §-ában a következőket találjuk: «A táborozók, ha szentegyházat vagy nemes udvart megtámadván, a jobbágyoknak ott bátorság végett lerakott holmiját elrabolják: a nemtelenek elevenen égettessenek meg.»

II. Lajos pedig VI. törvénye 4. és 23. cizemei alatt azt mondja ki, hogy: «A Lutheránusok és a külföldi pénzbehozók megégettessenek.»

(Ezt az embertelen törvényt, mely máglyára ítélte azokat, a kik a hit jítást elfogadták, csak a hitújítástól féltő vakbuzgóság teheti némileg érthetővé, midőn a vallás szabad gyakorlatát későbbben már törvények biztosították.)

h) Vizbedobás.

A kivégzésnek erre a módjára csak két törvényünkben találunk alapot.

II. Ulászló II. törvénye 31. §-ában ezt mondja: «Ha az idegenek egyházi hivatalt másától, mintsem a kiknek országunkban egyházpártfogói joga van, maguknak szerveznének, mint az ország szabadságának nyilvános megsértői: vízbe vettessenek.»

A másik idevonatkozó törvényünk az 1595: 34. t.-cz., a mely következőleg hangzik: «Nemzetünkbeli nőszemélyek se adás-vevés végett, se más okból táborhoz közelíteni ne merészeljenek és ha ezt tennék: zsákba varratván, vízbe vettessenek.»

Belső-Szolnok vármegye 1649-ben — a levéltári adatok szerint — hozott olyan ítéletet, hogy a bűnös vízbe dobassék, s ezt végre is hajtotta.

i) A mai halálbüntetés.

Az idő haladásával, a műveltség terjedésével, az emberi érzéseknek feltámadásával és a bosszúállásnak a törvényből lassanként kiszorításával belátták az illetékes tényezők, hogy nem lehet és nem szabad fenntartani azokat — még az akkori kor által sem igazolható — vadul kegyetlen kivégzési módokat s igyekeztek a halálbüntetés eseteinek apasztá árá és az életkioltási mód egyszerűsítésére.

Törvények ugyan nem törölték el kifejezetten a régi kegyetlen kivégzési módokat megállapító törvényeket, mégis elavultak azok, míg aztán azáltal, hogy a vonatkozó legutolsó törvény, vagyis az 1878: V. t.-cz. 21. §-a kimondta azt, hogy a halálbüntetés csak kötéllel haj-

ható végre: minden ezzel ellenkező előbbi törvény érvényét veszítette.

Azonban azelőtt már több mint egy félszázaddal, 1814. évi május 15-én az uralkodó — belátván a törvények kegyetlen voltát — egy rendeletet bocsátott ki az akkori legfőbb ítélőszékhez, a melyben eltiltott mindennemű kínzó halálbüntetést és elrendelte, hogy a halálbüntetés csak *fejvétel* (pallossal) és *akasztással* (kötéllel) hajtható végre.

Ettől kezdve a pallos a nemesek, a kötél a nem-nemesek kivégzésére használtatott.

A nőket — a közszeméremre való tekintettel — szintén pallossal végezték ki.

Igy tehát 1814-től már csak kétféle halálbüntetést ismert a törvény: a pallost és kötelet (zsinogot), vagyis a fejvételt és törvényfát (bitófa, akasztófa).

1848-ban megszűnván a nemes és nem-nemes közötti különbség s a nem-nemesek a nemesekhez felemelttén: a kivégzési módok közül is csak a pallos lett volna alkalmazható. Azonban a Hétszemélyes tábla s utána a Legfőbb ítélőszék — az Ideiglenes törvénykezési szabályok II. rész 2. §-ára figyelemmel — a lefejezés helyett mindig kötél általi halált mondott ki.

Még végre az 1878: V. t.-cz. 21. §-a törvényileg kijelentette, hogy: «a halálbüntetés zárt helyen kötél által hajtatik végre.»

Igy a *polgári büntetőtörvény* szerint a halálbüntetés most már csak egy módon: kötél által hajtható végre.

2. A katonai büntetőtörvény rendelkezése a halálbüntetésről.

Az 1855. évi január 15-én kelt «Katonai büntetőtörvény» némely részben eltér a polgári büntetőtörvénytől úgy a bűncselekmények minősítése, mint a büntetés megállapítása tekintetében.

A rendszeres halálbüntetések e szerint: az *agyonlövés* és az *akasztás*, vagyis a *golyó* és a *kötél*. Ezekhez járul még mint rendkívüli kivégzési mód: a *megettizedelés* és a *felkonczolás*.

(A XVIII. századból maradt fenn egy «Huszár-rendtartás», mely a katonai kivégzések közt a *kerékbelőrést* is említi.)

Lássuk, hogy a katonai büntetőtörvény a kivégzésnek melyik módját rendelte az egyik vagy másik főbűnjáró bűnre.

Most hosszadalmas és fölösleges volna minden egyes törvényszakaszt idézni: elegendőnek tartom zárjelbe tenni a törvényszakasz számát.

a) Agyonlövés.

*Agyonlövés*szel büntetendő: csábítás szolgálati kötelesség megszegésére (317. §.),
gyávaság (244., 245., 246., 247. §.),
katonai öröknek ellenszegülés (176., 177. §.),
lázas (168., 169., 170. §.),
szolgálatból való kilépés nélkül az ellenség sorába állás (300. §.),

Harczíri képek. — A tűz-szünetet katonáink a vársra használják. (A lövészárokbau Lublin olótti.)

szolgálati szabályok megszegése (273. §.),

szolgálati szabályok mellözése (287. §.),

szökés (192., 193., 194. §.),

szökésre szövetkezés (219. §.),

zendülés (162., 163. §.).

b) *Kötél vagy akasztás.*

Ezt a kivégzési módot a következő bűncselekményekre rendeli a katonai büntetőtörvény:

felségárulás (339. §.),

gyilkosság (415. §.),

gyujtogatás (449—452. §.),

jogosulatlan toborzás (307. §.),

jogosulatlan toborzásnál a büntettek elősegítése (311. §.),

kémkedés (322. §.),

kémkedésnél közreműködés (328. §.),

lázongás (350. §.),

rablógyilkosság (420. §.),

rablással párosult halált okozott súlyos testi sértés (483. §.),

szökés (191., 192. §.),

szökésre szövetkezés (218. §.).

c) *Megtizedelés.*

Rendkívüli módja a törvényes kivégzésnek, hogy elrettentésül szolgáltson mindenkinek, midőn a tulajdonképeni bűnösöket a csapatból kitudni vagy kiválasztani nem lehetvén, a sors határoz a felett, hogy ki szenvedjen halált a csapat vagy az abban levő bűnösök büneért.

(A polgári büntetőtörvényben is találunk egy némileg hasonló elvekre alapított intézkedésre, habár az nem von halált maga után. Ugyanis a Btkv. 308. §-a szerint: ha a súlyos testi sértés vagy a halál többek bántalmazásából származott és ki nem tudható, hogy ki, vagy kik okozták azt: mindazok, a kik a bántalmazásban részt vettek, egyformán bűnhődnek.)

A megtizedelésre vonatkozólag a *Katonai büntetőtörvény* 250. §-a következőleg szól: «A gyávaság büntette elkövetetik, ha egész csapatosztály vagy hajóvédőrség ütközetben a maga köteleességét nem teljesíti, különösen ha ezredek, zászlóaljok, gyalog vagy lovas századok, vagy még kisebb különítmények, parancsnokok akarata ellen valamely megerősített helyet, a hajót vagy más harczállást a köteleességszerű ellenállás kifejtése nélkül elhagynak, magukat szükség nélkül elfogatják, vagy bátortalanságuk nyilvánítása által a parancsnokot visszavonulásra vagy az ellenséggel való megalkuvásra (capitulatio) kényszerítik. Ily esetben valamennyi bűnös a halálbüntetést érdemli ki, a mely a bünszerzőkön, a bűnös tiszteken és a többi bűnösök közül — sors utján — minden tizediken agyonlövésvel hajtatik végre, stb.»

Ugyanezt a büntetést rendeli a 259. §. azokra, a kik kedvezőtlen badi bireket terjesztenek vagy az ellenség sikeres működését, vagy hadereje tulnyomó számát ugy eszetelik, bogy azáltal a csapatok bátortalansága idéztet-

hetik elő ellenséges alkalommal, az ellenség elleni felállítás vagy előnyomulás idején.

Ennek a rendkívüli kivégzésnek már a régi katonai életben is találunk nyomára. Ugyanis az 1739. évi április 20-án kiadott «*Hadiczikketek*» kimondják: «Ha a commendans a várat feladná, életében büntetteessék meg s ha abban a közönségesek (katonák) vétkeseknek találattanak: *mind 10.* (t. i. minden tizedik) *közülök akasztassék fel.*»

«Hogyha az egész sereg és companiák, midőn a harczra menve köteleességeknek eleget nem tennének... a közönségesebb (Fegénység) bűnösökből az *tizedik akasztassék fel.*» (43., 48., 49. cikkely.)

A *dragonyosok 1739-ik rendszabálya* XLIX. cikkelye szerint: «A közember büntetése, kik ellenség ellen hivataljokat nem viszik végbe: *minden tizediket*, kit a sorsvetés arra praedestinál, a szabad mezőn és az országot mellett fákra *fel kell akasztani*, oldalfegyvereit előbb a hóhér törje el és verje vele arczul.»

Sőt az 1808:XL törvényczikk — mely a «*fegyelmi törvény fölkelés esetére*» czimet viseli — 8. §-ában a következőket mondja: «Ha egész csapat, század vagy zászlóalj az ellenség előtt engedetlenkedik és köteleességéről megfélemedkezve, szégyenletesen hátat fordít: a tisztek *becstelenséggel* együtt hivatalukat, sőt a körülmények súlyosabb volta-hoz képest életüket veszítik, — a közlegények közül pedig *minden tizedik* halálbüntetéssel lakol. Hasonlóképen halálbüntetést szenvednek mindazok, a kik a csatából és az ellenséges viadalból magukat kivonják.»

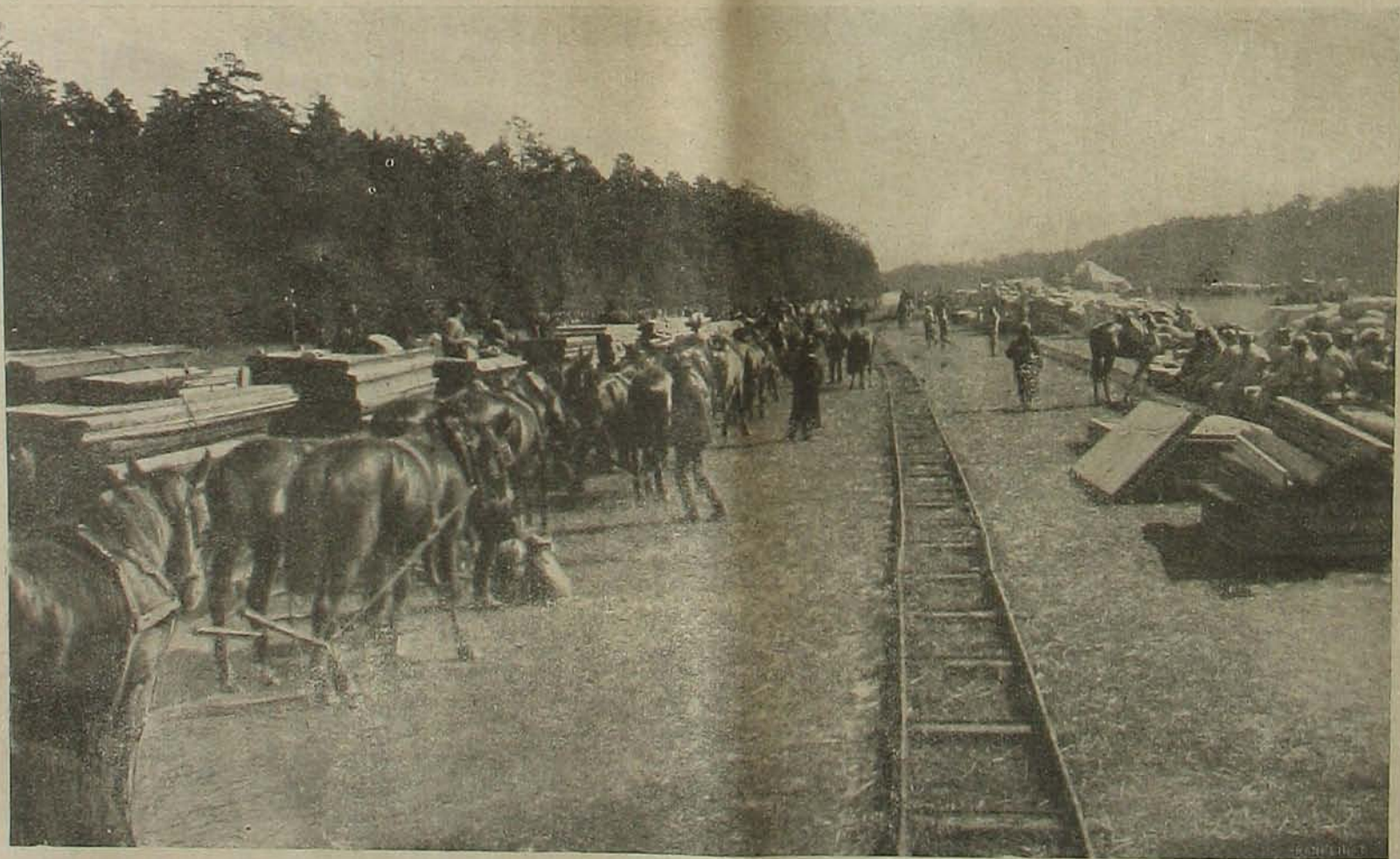
d) *Felkonczolás.*

A kivégzésnek ez az esete csak háboru alkalmával fordul elő s a gyávaság megbüntetésére és a bátortalanság elharapódzásának meggátlására való. «Még a bátortalan nyilatkozatok is büntetté válnak, ha valaki valamely ostromlott vagy ellenség által körülzárt megerősített helyen ennek átadásáról csüggeteg vagy veszélyes nyilatkozatot tesz, — ha valamely harczos-állományu egyén más ellenséges alkalommal oly nyilatkozatokra ragadtatja magát, a melyek a bátortalanság elharapódzásának előidézésére alkalmasok. Mindezen esetekben, rögtöni nagy veszélynél minden előljáró jogosítva van a büntettest azonnal *felkonczolni*, vagy annak azonnali felkonczolását elrendelni.» (254., 255. §.)

Továbbá, ha az ellenséggel való ütközetben a harczos-állományu egyén a felsőbbtség iránt ellenszegül, ha rögtön elrettentő példaadásra van szükség: azonnal *felkonczolandó.* (264. §.)

Hasonlóképen a harcztérről való önkéntes eltávozás esetén az előljárók jogosítva vannak az ellenszegülő bűnösöknek rögtöni *felkonczolására*, vagy ennek mások által való végrehajtására. (282. §.)

Ennek a fegyelmet sértő viselkedés miatti felkonczolásnak nyoma van már 1508-ban, a Miksa császár *Hadiczikkeiben*, a mely szerint: «A ki a harczban meghátrál,

Hareztéri képek. — Tábori vonatunk végállomása Oroszországban.

vagy meg akar futamodni: azt a közvetlen melléte levő esküjéhez híven szumja keresztül és ölje meg."

IV. A halálbüntetés végrehajtása.

Nem volna érdektelen a halálbüntetésnek a régmúlt és a mult időkben való végrehajtását ismertetni, habár azoknak horzalmai talán nem is tennének valami jó hatást a gyengébb idegzetű olvasókra. Azonban az messze vezetne. Így csupán arra szorítkozom, hogy miként történik a halálbüntetés végrehajtása a legújabb időkben.

E tekintetben némi eltérés van a polgári és a katonai eljárásban.

A) Polgári kivégzés.

Az idő előrehaladásával a kivégzések rettenetes móljai lezorítottak: pallosra, azaz fejjel felfelé és kötéltre, azaz akasztásra.

A büntetőtörvénykönyv, vagyis az 1878: V. t.-cz. készítése alkalmával a képviselőház elé terjesztett miniszteri javaslat a kivégzés módjával a nyaklilitól (lefejezést, vérpadot) hozta javaslatba s ehhez hozzájárult a képviselőház is, de a főrendiház a kötéltől általi kivégzést (akasztást) állapította meg. A mint ez a Btkv. 21. §-ában törvényesen is emelkedett.

(Ugyancsak kötéltel hajtják végre a halálítéletet Ausztriában, Angliában, Amerikában, míg Franciaországban a kivégzési mód ma is a vérpad. Amerikában utóbbi időben a villamos székteleknek kísérleteket, t. i. a halálraitéltet szíjjakkal összekötözött kezekkel és lábakkal beültetik a villamos székbe s villamos áramot bocsátanak rajta keresztül, mely azonban nem ölvén rögtön, még a leggyöngébb idegzetű emberre is két áramot bocsátanak, sőt egy pár évvel ezelőtt Sing-Singben a halálraitéltet nagyon erős négert csak az ötödik áram ölte meg. Irják amerikai lapok, hogy a villamos kivégzés kegyetlenebb a most gyakorlatban levő minden kivégzési módnál.)

Nálunk a halálbüntetés végrehajtásáról a Bp. (1896. XXXIII. t.-cz.) 496—503. §-ai intézkednek.

Halálbüntetést (a polgári büntető eljárás szerint) csak esküdtbírótság mondhat ki, s csak akkor fogantatosítható, ha az elítélt királyi kegyelmet nem nyer. És az esküdtbírótság elnökének köteleességévé teszi a törvény, hogy a halálos ítélet kihirdetésekor figyelmeztesse az elítéltet arra, miként joga van kegyelemért folyamodni.

Ezután az esküdtbírótság bírói tanácsa a kir. ügyészszel együtt visszavonul s a zárt ajtókat mögött meghallgatja a királyi ügyésznek a kegyelmezésre vonatkozó indítványát s a királyi ügyész távozása után szabályszerűen határoz a felett s erről külön jegyzőkönyvet vesz fel, a melynek tartalmát — a biblia szavaival élve — hét pecsét őrzi, vagyis a legnagyobb titok a határozat.

Ennek megtö ténté után az eljárás tanács visszatérvén a tárgyalóterembe, az elnök felszólítja a védőt, hogy a

halálraitélt érdekében három nap alatt kegyelmi folyamodványt nyújtson be. (498. §.)

A kegyelmi kérvény kapesán, vagy a nélkül is — ha semmisségi panasz nőnes is bejelentve — az összes iratok a kir. Kuriahoz terjesztetnek fel.

A kir. Kuria szintén zárt ülésben a megkegyelmezés tárgyában — a koronaügyész meghallgatása után — szintén mond véleményt s ezt a véleményt a nem nyilvános és zárt ülésről felvett jegyzőkönyvvel s az összes iratokkal együtt a Kuria elnöke az igazságügyi miniszterhez teszi át. Az összes iratokat aztán — saját véleményével kiegészítve — az igazságügyi miniszter terjeszti fel a királyhoz. (Bp. 499., 500. §.)

Ha a kir. Kuria a bejelentett semmisségi panaszát elutasította s a király meg nem kegyelmezett az elítéltnak, ekkor következik a legszomorubb eljárás: az ítéletnek kihirdetése és végrehajtása. (Folyt. köv.)

Álhősök a történelemben.

Álhősöknek nevezi Görres Ferencz bonni történetszűdős a «Kölnische Volkszeitung» egy cikkében azokat a kalandorokat, a kik magukat rég öltűnt vagy elhunyt uralkodóknak vagy más magas állású embereknek adják ki és egy darabig a szerencse szárnyain hordozza őket, de aztán mikor leleplezik őket, rendesen szörnyű végük lesz. Majdnem valamennyien politikailag mozgalmass időkben léptek fel és futólagos sikereiket elsősorban ennek a körülménynek köszönhetik, továbbá az általuk imitált nagy személyiség tekintélyének, végül az emberi lélelnek a titokzatos és romantikus dolgok iránt való hajlamának. Erre egyik legkíválónb példa az, hogy alig kezdődtek meg a mostani eseményteljes idők, az ország nem egy részén újból fel-tűnt néhai Rudolf trónörökös alakja és a hiazékeny népen élőködött, a míg csak az éher csendőrnég el nem esipte őket.

Az ilyeneknek a történelem által ismert főképviseleje az ál-Smerdis. Ez a híres Kambyes (530—22. Krisztus előtt) öccsének adta ki magát sikeresen és nyolcz hónapig uralkodott is Kambyes halála után, míg végre a hét mágus, a birodalom nagyjai rájöttek, hogy az igazi Smerdis már régen halott és az uralkodó család mit mindennél világosabban bizonyított két levágott füle. Az ál-uralkodót rettenetes kínok között végezték ki.

Közelebb van hozzánk a történelemben az a három ál-Néró, a kik mind Domitianus (18—96; Kr. u.) császár uralkodása alatt léptek fel. Nagyon keveset tudunk róla, csak azt, hogy görögök voltak és a görögök között

találtak követőkre, mert a régi hellének utódai ragaszkodtak a vöröskezü császárhoz, a ki nekik teljes adómentességet engedett, a melyet utódai visszavontak. A három pseudo-Nőró sorsa a vészőzhályon ért véget.

VII. Mihály bizánczi császárt (1071—78), a ki nagyon jó, de teljesen erélytelen és tehetségtelen ember volt, letették és egy bazilita kolostorba internálták. Még sok évig élt és később ephesosi görög-katolikus püspök lett. Még életében Dél-Olaszországban egy hamis VII. Mihály császár bukkant fel, a ravasz Guiskard Róbert normand fejedelem kreaturája, a ki I. (Komnenos) Elek bizánczi császárnak, az ő nagy ellenségének akart ily módon kellemetlenséget okozni. Ez sikerült is, mire az ál-császár eltűnt a történelemből. Ő volt különben az egyetlen, a ki még képmása életében lépett fel.

IX. Balduin, Flandria grófia részt vett a kereszties háborúkban és 1204-ben latin császár lett, de már a következő évben a bolgárok elfogták és csárjuk 1206-ban 35 éves korában kegyetlenül meggyilkoltatta. Miután öccse nem sokat törődött Flandriával, hanem ő is latin császár lett, Flandria kormányzását Balduinnak Johanna nevű leánya vette át. Körülbelül egy évtized mulva egy ősz aggastyán kereste fel és azt mondotta, hogy ő atyja, Balduin. A nem épen gyengéd lelkű leány azonban nem hitt neki, hanem először megkínóztatta, majd felakasztatta. A pseudo-Balduin azonban még a bitófa alatt is jól játszotta szerepét és olyan kijelentéseket tett, hogy leányát utólag lelkiismereti furdalások fogták el. A történelmi feljegyzések azonban kétségtelenné teszik, hogy esaló szerepelt, mert az igazi Balduin ekkor még csak az ötvenes évek elején lehetett volna és a bolgárok által való megölése kétség-telen tény.

Habsburgi I. Rudolf idejében egy hamis III. Bizgyes császár lépett fel Braunschweighen és a rajna vidékén. Mozgalma demokratikus színezeténél fogva nagyon kiterjedt, de esaló voltát kétségtelen adatokkal leheteti megállapítani, mert III. Bizgyes harmincz évvel azelőtt halt meg Dél-Olaszországban és a császár, a kinek eredeti neve faczipős Detre volt, a kor törvényei szerint a Wetzlar piaczn elevenen megégették.

Teljes hét éven keresztül tudta magát tartani az ál-Waldemár, Brandenburg örgrófia, a ki képmásának, a nagyon szeretett és ifjan elhunyt uralkodónak halála után 29 évvel lépett fel és még az ország főméltóságait is maga mellé tudta hódítani, sőt még a német császár IV. Károly is elismerte politikai okokból. Mikor aztán meleg kezdett lenni a lába alatt a föld, szép esendesen visszahúzódott a magánéletbe és meglehetősen kort ért el esendes visszavonultságban Dessanban, a hol fejedelmi pompával temették el. (1356.)

A hirhedt VII. Henrik angol király, a «fejedelmi kék-szakab» negyedik «felesége» Anna clevei hercegnő volt, a kitől «elviselhetetlen rútasága miatt» választatta el magát. Kárpótlásul javakat és egy londoni palotát adott neki, a hol haláláig (1557) élt. Halála után Németországban egy ál-Anna lépett fel, a ki a kisebb német protestáns udvarokon élésködött, a mig csak a valódi Anna egyik udvarhölgye le nem leplezte. Hogy mi történt vele később, arról nincsenek feljegyzések.

Angliában is szerepelt egy hamis (IV.) Richard, IV. Edwardnak állítólagos fia, a kit be nem bizonyított történelmi hagyomány szerint — melyet Shakespeare a III. Richardban valónak vett — fivérével együtt nagybátyjuk, a vérszomjas és hatalomra vágyó III. Richard a Towerben megöletett. IV. Richard alakjában a XV. század utolsó éveiben egy Perkin Warbeck nevű kalan-

dor szerepelt, a ki kezdetben csak könnyű fogsághüntötést apott, de ismételt szökési kísérletei folytán végre is a bitón végezte be életét.

Oroszországban 1603-tól 1613-ig három pseudo-Dimitri lépett fel, az 1585-ben elhunyt Rektenetes Iván egy leányának és örökösének, a ki már kilenc éves korában erőszakos halállal mult ki, kópében. Kettőt a pretendensek közül hamar leleplezték és gyászos végük gyorsan következett be, de a harmadik, Demetrius, a kiról Schiller hasonczimú befejezetlen drámáját írta, nagyon érdekes személyiség, kinek személyazonosságát a történelmi kutatás nem tudta felderíteni. Nagyon sok követője volt, épen úgy mint 1772-ben Dél-Oroszországban egy hamis III. Péter császárnak, a ki a valódi-nak meggyilkolása után tíz évvel lépett fel, de szintén a bitón végezte életét. Előbb azonban ketreczbe zárva mutogatták az egész birodalomban.

Végül nem lehet elhallgatni a hamis XVIII. Lajosok meglehetősen tekintélyes számát, a kik a Templeben Simon varga által tíz éves korában halálra kintott dauphinnak adták ki magukat. Közülük legnagyobb hirre az a Naundorf nevű órás vergődött, a kinek a Bourbonokhoz való hasonlósága egészen meglepte X. Károly királyt és a ki trónöröklési igényeit utódaira is áthagyományozta.

KÉPEINKHEZ.

Harcztéri képek.

Mint éltérhetetlen érezfal áll dícső seregünk már hónapok óta Galiczia verasztatta tércin. Hírhírű vityja a jóval nagyobb orosz hadsereg réres füsáját, hiába ontja kifogyhatatlannak látszó hadseregének egymást követő csapatait ráánk, nem tudja kitönni, nem képes megbörni harczenalunkat sehol. Fédig ontja és egyre ontja ügyi-nak és gépfegyvereinek ezreiből hallátosztó lövegeit s harczenainak százezeit áldozza fel, mindezt a nélkül, hogy céljának előéréséhez csak egy hajszálnyival is közelebb volna ma, mint volt a háboru kezdetén.

Mintha naponta ujjabb és ujjabb erőt meritene hadseregünk abból a földből, a melyet már évszázadokkal ez előtt több izben vérrel áztattak dícső őseink. Mert nemesak a szeszedság és a mostani birodalmi összetartozás révén ismerős ám előttünk Galiczia népe és területe. Az Árpádházi s később az Anjou-házbeli uralkodók alatt is több izben a magyar volt az úr ezen a területen s magyar királyok és magyar hercegnők uralkodtak nemesak Galiczia, hanem a már rég három részre osztott Lengyelország majdnem egész területén és számtalanszor ontották vérüket dícső őseink ugyanott más időkben is, a lengyel királyokat segítvén a szilaj litvánok és rombolva pusztító tatár és orosz hordúk ellen.

S épen a magyar király jogánál fogva szerezte vissza dícső emlékü Mária Terézia királynőnk is a XIV. században elvesztett Galicziát 1773-ban, mikor az évszázados Lengyelország a hozzá tartozott területekkel együtt, részben belső zavarai, részben a szomszédos királyságok, de különösen a mindig mindent elnyelni, bekebelezni akaró orosz folytonos zaklatása folytán felosztásra

került. Magyarországhoz ugyan soha többé nem lett visszacsatolva Galiczia, de a magyar király czimében még ma is ott van Halicszal és Lodomériával együtt.

Most, mint már annyiszor, ismét az orosz borította lángha a lengyel földet és Galiciát. Rázdította seregeit erre a véráztatta területre, mit sem törődve a sokat hánytatott, szenvedett nép újabb szenvedéseivel. Am hódító és hosszúalló ter e mégsem sikerült és nem is fog sikerülni, mert bajtársaink százezrei, kiknek egy része a képeinken is látható lövészárvokokban és erdőben oroszországi területen tartja pihenőjét, — nemesak fel tudják tartani, de német szövetségeseinkkel egyesülvén, vissza is tudják verni az ádáz dülvél harczó oroszokat, a kiknek sorában, a kancsuka és az elnyomatás hatása alatt, bizony sokan harcznak ellenünk azok közül, a kiknek ősei annak idején a legmelegebb testvéri és baráti egyetértésben éltek és harcoltak is együtt a mi őseinkkel az orosz ellen.

HIREK.

Kitüntetés. Potiorek Oszkár cs. és kir. tábornokvezeteny mint az összes déli haderő parancsnoka, Szűcs József III. számú csendőrkörületbeli őrsvezető ezimzeses őrmesternek az általa teljesített kiváló szolgálatokért és az ellenség előtt tanúsított háború magatartásáért a III. osztályú ezüst vitézségi érmet adományozta.

Hőseink a harctéren. Gajdan Mihály II. számú csendőrkörületbeli csendőr szeptember 27-én a bánányosi szigeten ellenséges golyótól találva, hősi halált szenvedett. A dicsőség koszorúja övezze elesett bajtársunknak emlékét.

Garamvölgyi Ferencz II. számú csendőrkörületbeli csendőr szeptember 28-án a Szörémségben az ellenséggel Božanije és Surcin községek között vívott ütközetben hal felkarján ellenséges golyótól találva, súlyosan, de nem életveszélyesen megsebesült.

Dicsérő elismerés. Az V. hadsereg hadtáparancsnoksága a déli harctéren tábori csendőrszolgálatot teljesítő Basa Gábor csendőr ez. őrmesternek, Györfi Imre, Csáki Sándor, Tkálec Lőrincz, Obora István, Vastag József, Zavyogán és Mohai Sándor csendőröknek ellenséges területen fogatosított felderítő szolgálatuk alkalmával az ellenség közelében tanúsított kiváló bátorságukért dicsérő elismerését fejezte ki.

Kifosztott laktanyák. Az oroszok szoroson benyomult orosz haderő elől taktikai okokból visszavonult csapatainkhoz rendeltre csatlakozott hajásdi és fenyesvölgyi örök legénysége az ellenségnek Ung megye területéről történt kiverése után őrsükhez visszatérve, a laktanyát Fenyesvölgyön leégve s mindkét helyen kifosztva találta. A bevezetett nyomozás során megállapítást nyert, hogy a két laktanyát, valamint a nem ruthén nemzetiségű elmenekült lakosság házáit és üzleteit az

ott visszamaradt ruthén lakosság fosztotta ki. A fosztogatók ellen megindított nyomozás eddig több mint száz egyén elfogását eredményezte, kik felett a nyomozás befejezte után a katonai bíróság fog ítéletet mondani.

KÜLÖNFÉLÉK.

A hármass entente jellemrajza. Érdekes, hogy a népek milyen kevéssé változtatják jellemüket évezredek keresztül. Áll ez a németekre is, a kiket már Tacitus is bátraknak, becsüle eseknek és szótartóknak jellemzett. A mai francziák ősei tudvalevőleg a gallok voltak, a kikről szintén igen meglepő-jellemzések maradtak: az utókora. Ribot, az ismert franczia pszichologus, Caesar, Strabo és Diodor ókori munkái nyomán az ősi gallusok jellemrajzát ezekben a mondatokban foglalja össze: „Kedvelik a fegyvereket, a csillogó holmit, hihetetlenül felületesek, gyógyíthatatlanul hínak, ravaszok, nagy a beszélő készségük és beszédjük meg hagyják fogni magukat.” Ezek Caesar szavai is és Ribot hozzáteszi, hogy úgy hangzanak, mintha tegnapról keltezték volna őket. — Az oroszokról Bismarck mondott jellemző apróságokat. A vaskanczellár 1859—1862-ig tartózkodott Péterváron és a mi neki a Legiónkábé feltűnt, az az volt, hogy az oroszok képtelenek a kitartó és lelkiismeretes munkára. E részről nem kell konkurrencziától tartaniok a németeknek. — mondotta Bismarck. „Biz örök napjában, hat napot egy héten és 52 hetet egy esztendőben kitartóan dolgozni, azt még nem hozta össze egy orosz sem”. — Egy hangzóttak a nagy német államférfiú szavai és nagyon eltalálta az igazát. A munkától való emeg irtózás, főleg az orosz felsőbb körökben, szinte elképzelhetetlen Nyugat-Európában. Ehhez járul az oroszok élvezet- és szórakozás szerete, könnyelműsége és felületessége. Innen származnak az orosz tisztok mulasztásai és nagy hibái, a melyekről most is és a japánokkal való háborújuk közben is meggyőződhetett a világ. — Az angolokat jellemzi, hogy milyen okból vesznek részt a háborúban. A francziát bizonyára Elzász és a németeken való hosszúállás gondolata izgathatta. Az oroszot is nemzeti chauvinizmus vihette a harciba, de a britnek praktikus szempontjai voltak. Egyszerűen azt találták, hogy nem érdemes távol maradni a harcterről — és mivel a dolog egy pénzbe kerül, ők is verekeznek. Alkalmasnak vélték az időt, hogy megtámadják a konkurrens németeket, a kik a legjobb piacokat elhalaszták az orruk elől. Pont. Nincs tovább. Nekik ez ok a háborúra. Az angolok kicsinyes kalmar szellemét már Heine is megbélyegezte. A nagy német költő negyven év előtt ezt írta róluk: „Az angolok kedvelnek minket németeket tengeri hatalmunk erőtlensége miatt, mert még nem tartanak a mi kereskedőink versenytől. Szeretnek politikai naivitásunk miatt, a melyet alaposan kihasználnak majd, ha Franciaországgal háborúra kerül a dolog.” Egy másik helyen

ezt mondja Heine: «Amióta megértettem, hogy milyen rideg önzés irányítja a politikájukat, azóta az angolok határtalan és rémületes félelemmel töltönek el. Sok van bennük abból a brutális energiából, a melylyel a rómaiak leigázták a világot, de a brittek a rómaiak farkas étvágya mellett a karthágóiak kigyóravaszságát egyesítik tulajdonságaik között. — Nincs a világon olyan szivtelen teremtmény, mint az a szatócs, a kinek üzlete rosszul megy, forgalma megakadt és a ki áruj részére nem tud piacokat találni.» Az angol ebben a helyzetben van most és innen van, hogy fegyvert fogott.

Fővárosok régi nevei. Megírták az ujságok, hogy a czár elrendelte, hogy Szentpéterváradnak németes «Sankt-Petyerburg» elnevezése helyett ezentúl Petrograd legyen a neve. Ez az elkeresztelés nem újonság ismeretes, hogy Bizáncz nevét Nagy Konstantin tiszteletére 330-ban, Konstantinápolyra változtatták; mikor Hadrián Jeruzsálemet, Judea régi fővárosát újraépíttette, Aelia Capitolina névre keresztelte. Sok főváros cserélt már nevet az idők folyamán, de egynek sem volt annyi neve, mint Pekingnek. Az ősrégi város, a mely a mostani Peking helyén emelkedett valaha, s a mely állítólag már Kr. e. 1121-ben fennállott, a Ki nevet viselte. Később ezt a nevet Yu-csiu váltotta föl, mikor pedig a mingolok elfoglalták, a Tartu nevet (nagy város) adták neki és csak 1409-ben, a Min-dinasztia harmadik császáranak uralkodása alatt kapta a mai nevét. Tokiót valaha Jeddo-nak nevezték; New-Yorknak New-Amsterdam volt az előbbi neve; hivatalosan, a külvárosokkal együtt, ma is Manbattan a neve, Cristiánia előbbi neve Oslo volt és csak IV. Keresztély király uralkodásán kapta mai nevét.

Páris apró mulatságai. A párisiak újabban azzal szórakoznak, — a mi szórakozásnak nemépen minden-napi — hogy kirándulnak azokra a harczterekre, a hol megelőzőleg csata folyt és a hol mostanában nincs már katonaság. Miután a harcztérnek egy része ellenségmentessé lett, ezeket a helyeket előzőnlük a párisiak és haditrofeumokat keresgélnek nap-estig. Épügy, mint a hogy 1870-ben a Párisra hullott első gránát-

szilánkokat gyűjtötték és jó pénzért árnsították, ugyan-így gyűjtik most is a háborús emlékeket, a srappel-és gránát-szilánkokat. Nagy értéket tulajdonítanak az angol, német és francia katonasisakoknak, a melyeket a sűrű bozótban még mindig elég gyakran lehet találni. A mulatságot csak az rontotta el, hogy nagy zápor-esők voltak, a melyek annyira felázatták a talajt, hogy le kellett mondani a különös kedvtelésről.

Angol ujságok hazugságai. A nálunk is jól ismert angol író, Jerome K. Jerome cikket irt egyik nagy angol ujságba, a «Daily News»-ba, a mostani háborús napokban tett megfigyeléseiről. Cikkében megemlékezik az angol ujságok rémes hazugságairól is és ezzel szemben nemzete jóérzésére és igazságszeretetéhez főlebb. Ebből a cikkből való a következő részlet: — A kegyetlenkedéseknek legalább is a fele valójában sohasem történt meg. Nem képzelhető el háború, a melyben egyik fél a másikat — és ez mind a kettőre vonatkozik — ne részesítené a legördögibb gyönyörűségek látványosságában, a melyeknek sorában mindjárt első helyen áll az ellenséges tűz alá vett vöröskeresztes vonat. Azt is megszoktuk, hogy a vöröskereszt védelme alatt, ha az ellenség nem respektálja a nemzetközi jelvényt, a saját sebesültjeit is ott találhatja. — Előttem fekszik egy belga forrásból származó hír. Az esti szürkületben automobilon szedik össze a németek sebesültjeiket a csatatéren. A belga lövészek a sötétben nem látták a vöröskeresztet és tüzelni kezdtek, a minék következtében a sebesültek egy része meghalt. Ha ez a tévedés tudomásukra jutott a németeknek, bizonyára erkölcsi felháborodással tiltakoznának az újabb angol kegyetlenkedés ellen. Egy másik hír arról szól, hogy a németek előnyomulásuk közben egész csapat asszonyt és gyereket üznek maguk előtt. Ebben a valóság az, hogy néhány megrémült család a benyomuló csapatok elől elmenekült és így két tűz közé jutott. A golyók, a melyek ezeket a szerencsétleneket eltalálták, épen úgy jönnek, az egyik, mint a másik tűzvonalból. — Szerkesztők és klubpolitikuskok már évek óta erről a háborúról kiabáltak. Az ő képzeletükben ez diszmenet volt katonazenével. A valóság

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésére.

Előlegek értékpapirokra.

Családi házak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

— Telefon 153-44. szám. —

Alaptőke 2.000,000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Sorsjegyeknek részletre és készpénzért való eladása.

Előadunk betéteket takarékpénztári könyvecskére. 1 Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő leköltése mellett helyeznek el intézetünkél, 6% (hat) betéti lekötés mellett helyeznek el intézetünkél. 2 Oly betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadólevonásával.) 3 Oly betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadólevonásával.) 4 Oly betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadólevonásával.) 5 Oly betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadólevonásával.)

Előleget nyújtunk értékpapirokra, sorsjegyekre, vidéki intézetek részvényeire. Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében, jutányos kamattal mellett. Utalványok, intézkvények és chequék beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámolásával. Vesszünk és eladunk értékpapirokat, idegen pénzeket.

elégge meghazudtolta őket. Isten tudja! Nincs értelme, hogy a dolgokat még sötétebben fessük, mint a melyeknek azok a valóságban. Ha túl leszünk a háborún, el kell felejtenünk a történeteket. A gyűlölet pókhálójából gyermekeink és ellenségünk gyermekei között korlátokat építeni merénylet lenne a jövő ellen. — Aztán azok a történetek, hogy a német tengerészkiestek saját matrózokra lőttek, a kik megsebesülve küzdöttek a habokkal! A hazugságok, a melyeket ujságjaink naponta slébünk tálnak, merényletek a mi intelligenciánk ellen. Löwenben ötven embert agyonlőttek. Már másnap az ötvenből ötszázat csináltak az ujságok. Természetes valamennyi szemtanu nyomán írt. «Hollandusok, a kiknek természetesen semmi érdekük nincs ebben a dologban, mondták el, hogy így van, meg úgy» — és így tovább a mende-monda. — Hála Istennek egyéb eseményekről is kapunk hírt. Egy halálosan megsebesült német ulánus egy elveszett gyermeket tart karjai között és osokolja. Bizonyára saját gyermekét is szívesen osokolta volna, mielőtt meghalt. De, így kell lenni, — minden gyermekben van valami közös: a szemük, a mely mélyen és csodálkozva tud a világba tekinteni. Ha a megfeketedett romok közül az első zöld ág kinől, akkor a haldokló ulánusra kell gondolnunk, a ki egy francia gyermeket ölelt karjaiba.

Az életmentő pénztárca. Egy ausztriai megsebesült tiszt elbeszélte, hogy életét különös módon a pénztárca megmentette meg. — Századom — mondotta — szerb területen nyomult előre. Utunk kukoriczás mellett vitt. Mit sem sejtve haladtunk előre, a mikor utánunk valószínű golyózáport zuditottak a szerbek. Az orvtámadók ellen fordultunk s viszonyoztuk a lövéseket. A magas kukoriczások miatt nehezen boldogultunk, ezért felgyújtottuk az egész kukoriczást. Mint a megriadt patkánvok, úgy menekültek ki a tüztengerből a szerb katonák és komitácisk. Egyenesen nekünk szaladtak, de folyton lövöldöztek Engem három golyó ért. Egy a sapkamat lyukasztotta át, egy a kezemet érte, egy pedig a mellemet. Ez a harmadik golyó nagy kárt tehetett volna bennem, de a zsebemben levő pénztárca, a mely nikkell és bronzpénzzel volt tele, felfogta a lövedéket. Ólomból való tizenegy milliméteres komitációs golyó volt, a mely az aprópénz ellenállására összelapult. Ezt a golyót aranyba foglaltatom és elteszem emlékül.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Várakozási illetékekkel szabadságotatott:

Onet Károly, II. számú csendőrkerületbeli járőrőrmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «jelenleg szolgálatképtelen», 1914. évi október hó 1-től szüneteltetőre ítélt.

Választott lakhely: Nagykárolyfalva (Temes m.)

Előléptettek:

1914 szeptember hó 1-ével:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:
örmesterré:

Szabó József VI. őrsvezető cz. őrmester; továbbá
őrsvezető cz. őrmesterekké:

Kósza József, Bugyi István és Nagy János I. csendőr-cz. őrmesterek.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:
Bordács Mihály és Szép Gyula csendőrök.

ÓVÁS és KÉRELEM!

Szántó József 16 éve álló gépárúháza kizárólag alantli czímen létezik Szegeden a városi bérpalotában. Kérem tehát sok ezer üzletbarátaimat, ügyeljenek hogy meg ne téveszték hasonló nevű czégek és szigorúan Szántó József nevét követeljenek rendelés megtételénél. Flókraktáram pedig nincs Szegeden, de sehol az országban. Csak

nálam kaphatók: katonai hegyi, Postillon, Britania és Helica kerékpárok a tünéklő Pathéon beszélőgépek és lemezek (Sólerkai is nálam van, csendőrségi díjazár ógók csakély észleltetésre. Főárjegyzékem ingyen küldöm. Várom becses rendeléseiket és ez uton küldöm üdvözléseimet sok ezer pártoló barátimnak. ::

SZANTÓ JÓZSEF
gépárúháza Szegeden, városi bérpalota.

Várnay és Fia, Budapest, VI., Gyár-utca 26.

Nyomtatványok
Sapkák
Keztyük
Kardbojt
Celluloid kezelő és nyakravaló
Czipókrém
Fegyverzsir
Borotváló készlet
6, 10 és 20 éves
szolgálati kereszt
stb. stb.

Nagyvárad, Rulikovszki-ut 24. Szeged, Kárász-u. 9.

Mindennemű felszerelési tárgyak
dus raktára olcsó árakkal.

Szíves figyelmébe ajánljuk, hogy nagy raktárt tartunk téli alsó ing és lábravalókból, keztyükből, hósapka, fülvédő, harisnya, nemkülönbön házilag készült ingek és lábravalókból, kitünő minőségben, olcsó árak mellett.